

Mahátma Gándhí na návštěvě fašistické Itálie, 1931.

V roce 1931 podnikl indický nacionalista netypickou cestu do fašistické Itálie. Coby mírotvůrce přijel vzdát hold vládě Benita Mussoliniho. Video ukazuje, jak Gándhího provádějí po fašistické zemi. Mussolini si ho oblíbil a označil ho za „génia a světce,“ Gándhí jej na oplátku nazval velkým státníkem, který „mnohé vykonal pro rolnickou třídu.“ Když roku 1935 nařídil Mussolini invazi do africké Habeše, Gándhí to sice kritizoval, ale vyzýval ke striktně mírové odpovědi.

Mussolini a Gándhí: Podivní spojenci

Politika nevytváří jen podivná, ale někdy přímo bizarní a nepochopitelná spojenectví, která nejdou na rozum.

Jen těžko bychom totiž hledali dvě vzájemně odlišnější osobnosti 20. století, než byl mírný a andělský hrdina boje za indickou nezávislost Mohandás K. Gándhí a brutální diktátor a italský

fašista Benito Mussolini.

A přesto se „Mahátma“ a „Il Duce“ ve 20. a 30. letech vzájemně obdivovali.

V knize „*Subhash Chandra Bose in Nazi Germany*“ Romain Hayes píše, že ke konci roku 1931 přijal Gándhí pozvánku zastavit se na své cestě po Evropě i u Mussoliniho v Římě.

Podle dostupných zpráv si oba muži – marnivý italský fašista a skromný indický asketa – nesmírně padli do oka a jeden k druhému pociťovali obdiv.

Hayes píše, že Gándhí během své návštěvy mj. přihlížel přehlídce čestné stráže mladých italských fašistů.

„Mussolini Gándhího velebil coby ‚génia a světce‘ a vyjádřil obdiv k jeho schopnosti postavit se Britské říši,“ napsal Hayes.

O své návštěvě u Duceho Gándhí v dopise příteli napsal: „Mussolini je pro mě hádanka. Mnoho jeho reforem je mi sympatických. Zjevně mnohé vykonal pro rolníky a jejich třídu. Jistě, vládne železnou rukou. Ale jelikož je násilí základem západních společností, zasluhují si jeho reformy nestranné posouzení.“

Gándhího nadšení z Mussoliniho pochopitelně umenšovala některá diktátorova pochybnější opatření.

Psaní pokračuje: „(Mussoliniho) starost o chudé, odpor k prudké urbanizaci či snahy docílit spolupráce mezi kapitálem a dělníky si podle mého soudu zasluhují zvláštní pozornost... Má zásadní výtku spočívá v tom, že tyto reformy jsou povinné. To ale platí pro všechny demokratické instituce. Zaráží mě, že za jeho nesmiřitelností je patrná touha sloužit svému lidu. Dokonce i v jeho energických projevech cítím jádro upřímnosti a vášnivě lásky k vlastnímu lidu. Přijde mi, že většina Italů Mussoliniho vládu pevné ruky miluje.“

Gándhí Mussoliniho dokonce označil za „jednoho z velkých státníků naší doby.“

Jakkoliv zvláště to může působit, nebyl Mahátma ve své nepravděpodobné náklonnosti k Mussolinimu ani zdaleka osamocen.

V polovině 20. let se Winston Churchill, který se s Mussolinim setkal a byl nadšen pořádkem a efektivitou fašistické Itálie, při jedné příležitosti rozplýval: „Kdybych byl Italem, nepochybně bych stál od počátku po vašem boku.“

Slavný irský dramatik a socialista (a tím pádem Churchillův zapřísáhlý nepřítel) George Bernard Shaw jednou prohlásil: „Socialisté by měli být nadšení, že se konečně našel socialista (Mussolini), který mluví a myslí jako zodpovědný vládce.“

Jakkoliv podivný a neobhajitelný se na první pohled může Gándhího vztah s Mussolinim jevit, když vezme člověk v potaz celosvětové politické ovzduší mezi válkami, mnohé se náhle

vyjeví v úplně jiném světle.

Po smrti a zmaru 1. světové války extremistické ideologie úspěšně oslovovaly miliony lidí po celém světě, kteří se museli vypořádávat s ekonomickými krizemi, hladem, nezaměstnaností, strádáním, náboženskými třenicemi a nespočtem dalších společenských neduhů.

Tehdy byly ještě fašismus, nacismus a komunismus prostě jen politickými „filozofiemi,“ které nabízely drastická radikální řešení drtivých společenských problémů.

Dlouho před hrůzami nacistických táborů smrti a odhalením masových represálií Josifa Stalina a předsedy Mao Ce-Tunga se k těmto „extremistickým“ ideologiím přiklonilo i mnoho dobrých lidí s těmi nejlepšími úmysly.

Indičtí nacionalisté Mussoliniho Itálii a Hitlerovo Německo vnímali nejen jako protivníky britského imperialismu, obdivovali také vytvoření silných, ekonomicky zdravých států z trosk Velké války a následné bídy.

Indický revolucionář Tarak Nath Das o fašistické Itálii mluvil v roce 1931 jen v superlativech: „Pod vedením Signora Mussoliniho se probudilo v srdci Itálie nebývalé národní cítění. Je zde patrné vědomí úkolu vytvořit civilizaci vyššího typu, nutnosti znovu se stát velmocí... Itálie se musí stát velikou prostřednictvím státní síly, dosažené autoritou ‚etického Státu,‘ podporovaného národní spoluprací a solidaritou.“

Das dodal: „Každý italský občan musí v první řadě pomýšlet na svou povinnost k vlastnímu rozvoji, starost o blaho státu a společnosti... a musí vyvinout maximální úsilí k dosažení tohoto ideálu. Třídní soulad musí nahradit myšlenku třídního boje. Tak zvaná demokracie musí uvolnit místo vládě aristokracie intelektu... Někteří povrchní a zaujatí pozorovatelé nové Itálie mluví o „fašistické tyranii“ a režim proto odsuzují. Uvědomuji si, že se fašistická vláda nebo konkrétní úředník v daných případech mohou dopouštět chyb; fašismus však znamená svobodu spojenou se zodpovědností a staví se proti všem formám svévole. Dává přednost povinnosti a síle, stejně jako nás to učí Bhagavadgíta.“

Po Mussoliniho invazi do Habeše (Etiopie) v polovině 30. let se Gándhí (stejně jako Churchill, Shaw a další někdejší obdivovatelé) od Duceho naprosto odvrátil. Následkem toho Mussoliniho prestiž v Indii začala postupně upadat, až konečně naprosto vymizela.

Hitler a jeho nacismus jsou však zcela jiný případ.

Řada pravicových hindských nacionalistů v Indii vůdce dodnes obdivuje a jeho nechvalně proslulý spis *Mein Kampf* se stále těší nesmírně oblibě, zejména mezi mladými.

Vskutku podivní spojenci.

Zdroj: Palash Ghosh, *Mussolini and Gandhi: Strange Bedfellows*. *International Business Times*, 3. března 2012.

Indie: Gándhí versus Mussolini

Za Búrské války dobře živený mladý právník **Mohandás Karamčand Gándhí** organizoval zdravotnické oddíly a sám je pod palbou vedl na pomoc britským silám s takovou odvahou, že se mu za to dostalo díky od zástupců vlády Jejího veličenstva královny Viktorie.

Roku 1906 poskytl pan Gándhí podobné služby za divošského povstání Zuluů v Natalu a od krále Jiřího přijal vysoce ceněnou medaili **Kaisar-i-Hind**, kterou však roku 1920, kdy začal kázat „občanskou neposlušnost,“ vrátil zpět.

Minulý týden vychrtlý sv. Gándhí, po neúspěchu snah získat pro Indii status dominia poněkud v útlumu, znovu nadchnul 350 000 Indů, když v Kalkatě oznámil: „Indie nemůže ignorovat hrozbu, již Benito Mussolini představuje pro lidi s tmavou pletí. Přestože se Indie nachází pod britskou správou, patří do Společnosti národů a má tak plné právo postavit se nenásilnou cestou jiné zemi.“

Zdroj: **Gandhi v. Mussolini**, *TIME*, Roč. 26, č. 6, str. 19, 8. května 1935.

Předmluva a reprint článků z novin *IBT* a magazínu *Time* byly převzaty ze stránek The Ur-Fascist Endeavor (**Gandhi's Visit to Fascist Italy in 1931 and His Views on Mussolini's Foreign Policy from 1935**, 22. listopadu 2015).